

# Regnskapsføring av elsertifikater

**Egenskapene ved elsertifikater gjør at ulike regnskapsmessige løsninger kan tenkes. I artikkelen redegjør vi for ulike muligheter, og antyder en løsning som synes å kunne tilfredsstillende kravene som stilles til et godt regnskapsprinsipp i samsvar med IFRS og GRS.**

Artikkelen er forfattet av:



Statsautorisert revisor  
Didrik Thrane-Nielsen  
Partner PwC



Statsautorisert revisor  
Bjørn Einar Strandberg  
Partner PwC



Statsautorisert revisor  
Thomas Fraurud  
Partner PwC

Synspunkter som fremkommer i artikkelen er artikkelforfatternes og kan ikke tillegges PricewaterhouseCoopers.

produksjon er i hovedsak definert som hver produsert MWh elektrisitet fra anlegg med byggestart etter 7. september 2009. Opprustning og utvidelse av eksisterende anlegg gir også rett til elsertifikater tilsvarende den varige produksjonsøkningen. Ordningen er teknologinøytral, hvilket innebærer at all fornybar

Ordningen vil ha konsekvenser for priser og volumer. Prismessig vil ordningen først og fremst gi en ekstra inntekt for produsenter av elsertifikatberettiget elektrisitet (utbyggerne av ny fornybar energi) ved at disse kan selge sine opptjente elsertifikater. Sluttbrukerne vil i hovedsak betale for dette ved at kraftleverandørene vil kalkulere inn kostnaden ved kjøp av elsertifikater i prisen som tilbys sluttkundene. Marginalt vil dette dempe etterspørselen etter elektrisitet og dermed også prisen.

Fra 1. januar 2012 ble det innført et felles norsk-svensk elsertifikatmarked<sup>1</sup>. Egenskapene ved elsertifikater gjør at de ikke intuitivt passer direkte inn i noen regnskapsstandard.

## Kort om ordningen

Gjennom EUs fornybarhetsdirektiv kreves det at energi fra fornybare ressurser som vind, vann, sol og bio skal utgjøre 20 prosent av energibruken til elektrisitet, oppvarming/avkjøling og transport innen 2020. Norge er omfattet av disse klimatiltakene gjennom EØS-avtalen og har forpliktet seg til en fornybarhetsandel på 67,5 prosent innen 2020. Et av tiltakene for å nå dette målet er innføringen av et felles norsk-svensk elsertifikatmarked fra 1. januar 2012. Målet med selve ordningen er å øke produksjonen av fornybar elektrisitet med 13,2 TWh i hvert av landene innen 2020. Samarbeidet vil vare frem til siste annullering av elsertifikater for året 2035.

Ordningen er bygget opp slik at elektrisitet produsert fra fornybar energi er definert som elsertifikatberettiget. Kraftprodusentene oppnår dermed en rett til å få utstedt ett elsertifikat for hver MWh med godkjent fornybar elektrisitet som de produserer over en periode på 15 år. Godkjent

elektrisitet omfattes.

Elsertifikatene som tildeles, får sin verdi ved at det også er fastsatt hvem som er elsertifikatpliktige. Disse er pliktige til å innlevere (såkalt annullere) elsertifikater for en nærmere angitt andel av levert eller forbrukt elektrisitet<sup>2</sup>. Kravet om å innlevere elsertifikater skaper en etterspørsel og et marked for elsertifikatene.

Elsertifikatpliktige er definert som leverandører av elektrisitet til sluttbruker, forbrukere av egenprodusert elektrisitet, og de som kjøper elektrisitet til eget forbruk på den nordiske kraftbørsen eller gjennom bilaterale avtaler. De elsertifikatpliktige kan selv velge hvor, når og hvordan elsertifikatene anskaffes, men de er forpliktet til å ha et tilstrekkelig antall elsertifikater for annullering registrert på konto hos Statnett 1. april i det påfølgende året etter leveransen eller forbruket av elektrisiteten<sup>3</sup>. Mottatte eller ervervede elsertifikater kan lagres gjennom hele elsertifikatordningens levetid, men blir verdiløse etter 1. april 2036.

Volummessig vil ordningen først og fremst medføre substitusjon mellom fornybar produksjon og hva som ellers ville være marginalproduksjonen (elektrisitet basert på kull, olje eller gass<sup>4</sup>). En annenordens-effekt som bidrar i samme retningen, vil være at ordningen kan medføre, eller forse, utvikling av ny teknologi som medfører lavere produksjonskostnader for fremtidig produksjon basert på fornybare ressurser. Når prisen i kraftmarkedet marginalt reduseres, vil dette medføre reduksjon i marginalproduksjonen og redusert lønnsomhet for all elektrisitetsproduksjon som ikke genererer elsertifikater.

## Regnskapsmessig behandling av elsertifikater

Et elsertifikat representerer en økonomisk eiendel for eieren av sertifikatet. Et elsertifikat er også klart en regnskapsmessig eiendel da kravene i definisjonen av en eiendel i rammeverket<sup>5</sup> fullt ut er oppfylt.

Vi vil først drøfte regnskapsføring av elsertifikat som eiendel. Derneft vil vi behandle problemstillinger som er mer eller mindre unike for de ulike aktørene som berøres av ordningen, herunder offentlig tilskudd, forpliktelsessiden og handelsaktivitet.

1 Elsertifikater blir også omtalt som grønne sertifikater. Et svensk elsertifikatmarked har eksistert siden 2003.

2 For 2012 kreves 3,0 prosent, mens satsen for 2013 er 4,9 prosent. Andelen forventes å øke.

3 Ved manglende beholdning av elsertifikater pr. 1. april skal det pr. manglende elsertifikat betales et gebyr til NVE lik 150 prosent av volumveid gjennomsnittspris registrert i elsertifikatregistrene i Sverige og Norge i perioden 1. april i foregående kalenderår til 31. mars i inneværende kalenderår.

4 Men også marginal bioenergi etablert før elsertifikatordningen.

5 Jf. IASB «The Conceptual Framework for Financial Reporting» paragraf 4.4(a) og 4.10.

Vurderingene gjøres først under IFRS. Behandlingen under GRS følger i artikkelen etter behandlingen under IFRS og vil være mer summarisk.

Foretakets regnskapsprinsipp for denne typen eiendeler skal under IFRS fastsettes i samsvar med IAS 8. Dersom eiendelen er innenfor virkeområdet til en standard eller fortolkning, skal standarden eller fortolkningen følges<sup>6</sup>.

Elsertifikatene har egenskaper og karakteristika som gjør at det ikke er åpenbart hvor i IFRS-landskapet man befinner seg. Elsertifikatene ligner på noen områder utslippsrettigheter (typisk CO<sub>2</sub>-kvoter). Utslippsretter under såkalte «cap and trade»-ordninger har IASB tidligere arbeidet mye med<sup>7</sup>. I 2004 ble det utgitt en fortolkning, IFRIC 3 *Utslippsrettigheter*, som la til grunn at utslippsrettigheter var å anse som en immateriell eiendel. Etter utgivelsen av fortolkningen, og før den ble obligatorisk, ble det reist vesentlige innvendinger mot fortolkningen, da den etter manges mening gav dårlig sammenstilling («measurement mismatch») og resultatvolatilitet. Resultatvolatiliteten skyldes at det ikke er omstridt at forpliktelsessiden av slike ordninger løpende skal måles til en form for virkelig verdi (eventuelt beste estimat), mens eiendelsiden ble styrt av historisk kost.

EFRAG og andre kom med forslag om mindre endringer i IAS 38 *Immaterielle Eiendeler* slik at utslippsrettene kunne måles løpende til virkelig verdi over resultatet. Fortolkningen ble trukket tilbake i juni 2005 med den offisielle begrunnelsen at det ikke var så stort behov for en fortolkning siden EUs klimavotesystem ennå ikke var implementert! IASB understreket samtidig at de fortsatt anså løsningen som en passende («appropriate») fortolkning av gjeldende standarder. Det synes i ettertid som om regnskapsmessig behandling av utslippsrettigheter fortsatt er uensartet, og det er trolig få som følger løsningene i IFRIC 3. En vanlig praksis er å anvende null som kostpris når retten blir mottatt uten vederlag, faktisk anskaffelseskost for kjøpte rettigheter, og avsette for utslippsforpliktelsen basert på en veid anskaffelseskost, dog slik at utslipp utover kjøpte kvoter avsettes for basert på markedspris. CO<sub>2</sub>-kvoter som trades, regnskapsføres ofte løpende til virkelig verdi

over resultatet<sup>8</sup>. Da fortolkningen ikke ble gjort gjeldende, og elsertifikater uansett ikke er identiske med virkeområdet til fortolkningen, vil vi se ut over løsningen i IFRIC 3 og fritt drøfte elsertifikatene opp mot virkeområdet til de aktuelle eiendelsstandardene i IFRS.

### Er elsertifikatene en immateriell eiendel?

Elsertifikater er immaterielle eiendeler da de ikke har fysisk substans. Definisjonen i IAS 38 er noe snevrere, idet immaterielle eiendeler ikke kan være en «ikke-monetær eiendel»<sup>9</sup>. Standardens virkeområde utelukker dessuten eiendeler som faller innenfor definisjonen av finansielle eiendeler i IAS 32 *Finansielle instrumenter – presentasjon*<sup>10</sup> eller eiendeler som hører inn under virkeområdet for IAS 2 *Beholdninger*. Anvendelse av IAS 38 blir derfor en restkategori dersom ingen av de andre standardene fanger opp elsertifikatene, jf. drøftelsen nedenfor.

### Er elsertifikatene en finansiell eiendel?

Et elsertifikat har praktiske likheter med en finansiell eiendel siden det er et instrument som kan selges i et aktivt marked. Et elsertifikat gir derimot ikke innehaveren noen *rett* til å motta kontanter eller andre finansielle eiendeler fra en kontraktspart. Elsertifikatet oppstår heller ikke som følge av et kontraktsmessig forhold<sup>11</sup>, men ved deltakelse i en lovregulert ordning<sup>12</sup> og utføring av en bestemt aktivitet. Begge disse forholdene gjør at elsertifikater ikke synes å være omfattet av definisjonen av

finansielle eiendeler i IAS 32.11 bokstav c) og d). At elsertifikatet ikke er et egenkapitalinstrument, er åpenbart, jf. bokstav b). Hvorvidt det kan være kontanter, jf. bokstav a), drøftes separat nedenfor.

### Er elsertifikatene beholdninger (varelager)?

Beholdninger defineres i IAS 2.6 som eiendeler som skal selges som en del av ordinær virksomhet, som er under produksjon med henblikk på salg eller som utgjør råvarer eller produksjonsmaterieell til bruk i produksjonsprosessen eller ved tjenesteyting. Det oppstilles ikke noe krav i IAS 2 om at en beholdning må ha fysisk substans. Dette gjøres helt klart ved at IAS 38 eksemplifiserer avgrensningen mot IAS 2 for «immaterielle eiendeler som holdes av et foretak for salg som del av foretakets ordinære virksomhet»<sup>13</sup>.

Elsertifikatene oppstår for kraftprodusenter som en del av den ordinære virksomheten og beholdningen vil i praksis deretter bli solgt. Dette synes å falle innenfor beholdningsdefinisjonens første del. At sertifikatene ytes fra det offentlige i første omgang synes ikke å hindre en slik klassifisering i påvente av senere salg.

For tradere i elsertifikater synes det også nærliggende å anse IAS 2 som en mulig havn. Det refereres i IAS 2 til varemeglere («commodity broker-traders») og gis unntak for målereglerne i IAS 2<sup>14</sup>. Indirekte gir dette støtte til at elsertifikatene for tradere for øvrig omfattes av IAS 2, men i praksis da bare for notekravene.

For elsertifikatpliktige som ikke skal selge sertifikatene, er den eneste måten for å komme innenfor standardens virkeområde å anse elsertifikatene som råvarer eller produksjonsmaterieell til bruk i produksjonsprosessen. Dette drøftes nærmere nedenfor, men synes å være vanskelig å se

<sup>13</sup> Jf. IAS 38.3(a).

<sup>14</sup> Jf. traderunntaket i IAS 2.3(b).

<sup>6</sup> Jf. IAS 8.7.

<sup>7</sup> I «Feedback Statement: Agenda Consultation 2011» (desember 2012) slår IASB fast at de vil gjenoppta arbeidet med utslippsretter.



Tar du utfordringen som daglig leder i Finnmark kommunerevisjon IKS?

Se [www.finn.no](http://www.finn.no) eller [www.fkrev.no](http://www.fkrev.no) for utfyllende annonse. Søknadsfrist 22.2.2013.

for seg. Vi anser derfor elsertifikatpliktige sine elsertifikatbeholdninger for å falle utenfor virkeområdet til IAS 2.

I den grad elsertifikatene anses som betalingsmidler, vil ikke IAS 2 være aktuell for noen av aktørene.

## Er elsertifikatene betalingsmidler?

Det er få som filosoferer nøye over den nøyaktige definisjonen av penger eller betalingsmidler. Vi har derfor lagt inn et lite «eventyr» i rammen på side 30 for å gi en frisk innfallsvinkel på spørsmålet, og den rolle staten har i pengesystemet. Det foreligger ingen ren definisjon av penger i IFRS, og flere definisjoner som inkluderer penger er sirkulære når det kommer til pengedelen. Kontanter er definert som «kontanter og bankinnskudd på anfordring»<sup>15</sup>. Utenlandsk valuta er definert som en annen valuta enn foretakets funksjonelle valuta<sup>16</sup>. I IAS 32 finnes det en mer prosaisk beskrivelse av valuta (kontanter). Det sies der at valuta er «en finansiell eiendel fordi de representerer et byttmiddel og er derfor grunnlaget som alle transaksjoner blir målt til og innregnet med i finansregnskapet»<sup>17</sup>. Forsøket på utdyping i siste del av beskrivelsen er ikke særlig heldig, idet den kun begrenser valuta til foretakets funksjonelle valuta. Oppsummert synes det som om IFRS og IASB legger opp til en intuitiv forståelse av hva som utgjør penger<sup>18</sup>. Det er for så vidt naturlig idet spørsmålet så vidt oss bekjent svært sjelden settes på spissen.

I økonomisk teori og forskning er imidlertid definisjonen av penger et viktig anliggende. Et samfunns pengemengde er for eksempel viktig for måling av samfunnsøkonomiske størrelser. Et viktig kjennetegn ved betalingsmidler er at de ikke nødvendigvis har verdi i seg selv. Historisk har enkelte mynter hatt metallverdi, og i perioder har sedler vært omfattet av gullstandarder der de kunne veksles inn i en gitt mengde gull. Det som grunnleggende gir penger verdi er at det er et gyldig betalingsmiddel. For at penger skal anses som et gyldig betalingsmiddel, må det være noen

som i siste instans er villig til alltid å akseptere dem som oppgjør. En slik siste instans vil normalt være staten som er i stand til å lovpålegge sine innbyggere skatter og avgifter. Så lenge staten aksepterer oppgjør med et gitt betalingsmiddel for skatter og avgifter, vil dette skape verdi for enhetene som skal kreves inn. For den historisk interesserte oppstod slike betalingsmidler først i Kina på 1000-tallet og kalles «Fiat-penger»<sup>19</sup>. Alle ledende valutaer i verden i dag er pr. definisjon Fiat-penger<sup>20</sup>.

Elsertifikatenes verdi er ene og alene basert på at staten krever inn disse som oppgjør for en avgift knyttet til salg eller forbruk av elektrisk kraft. Vi mener dette er et sentralt kjennetegn i definisjonen av et betalingsmiddel. Siden elsertifikater uansett ikke er funksjonell valuta for den regnskapspliktige, vil den i så fall være å anse som en fremmed valuta og dermed omfattet av IAS 21 *Virkningene av valutakursendringer*. Elsertifikatene kan således defineres som en særvaluta for definerte foretak i Sverige og Norge. I så måte vil dette kunne betegnes som en valutaunion!

Etter en samlet gjennomgang av IFRS-reguleringen kan vi fastslå at definisjonene av betalingsmidler ikke er klare. Det er derfor vanskelig å konkludere klart at elsertifikatene skal omfattes av begrepet penger, kontanter eller valuta da elsertifikatene åpenbart blir å betrakte som en noe utradisjonell pengestørrelse. Konkluderer man likevel med dette, er man pr. definisjon utenfor virkeområdet til både IAS 2 og IAS 38. Elsertifikatene som penger vil da være en finansiell eiendel etter IAS 32.11<sup>21</sup>.

## Sammenfatning av tolkningsmomenter

Som det fremgår av drøftelsen ovenfor kan det ikke trekkes en entydig konklusjon når det kommer til hvilken standard eller fortolkning som er relevant for elsertifikatene. Etter vårt syn kan det argumenteres for flere aktuelle fortolkninger. Det følger da av kildehierarkiet i IAS 8 at det ved fastsettelsen av regnskapsprinsipp må legges til grunn en skjønnsmessig vurdering som gir informasjon som er relevant og pålitelig. Vurderingen er ikke basert på analogibetraktninger, idet IAS 38 fanger opp alle immaterielle eiendeler som ikke fanges av andre standarder.

Basert på en helhetsvurdering er vi av den oppfatning at det er mest nærliggende å

basere regnskapsmessig behandling på at elsertifikatet som en valuta er en finansiell eiendel i samsvar med IAS 32 og at målingen følger reglene i IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling* og reglene for fremmed valuta i IAS 21. Bakgrunnen for dette er at prinsippene i IAS 21 og IAS 39 legger til rette for en regnskapsmessig behandling som er mest i tråd med de underliggende prinsippene i IFRS/kildehierarkiet:

- Da det eksisterer et aktivt marked for sertifikatene, vil bruk av virkelig verdi gi informasjon som er relevant og pålitelig for regnskapsbrukerne.
- Løsningen er enkel å forstå og reflekterer ordningens underliggende substans. (Det som til syvende og sist gir sertifikatene verdi, er at de kan benyttes som lovlig oppgjørsmiddel. Dette er også en grunnleggende egenskap ved penger/valuta.)
- Det finnes en utbredt praksis for at lignende rettigheter måles løpende til virkelig verdi.
- Målingen blir lik for alle typer aktører og symmetrisk for eiendeler og gjeld.

Løsningen vil også samsvare med IASB sitt fokus på løsninger som eliminerer eller reduserer «accounting mismatch» og vil således også imøtekomme noe av hva som var EFRAGs motforestillinger mot IFRIC 3.

## Øvrige konsekvenser av klassifisering som valuta

Ved klassifisering av elsertifikatene som valuta oppstår spørsmålet om dette skal gjennomføres konsekvent i alle sammenhenger i regnskapet, eller om det kun gjelder selve målespørsmålet. Etter vår oppfatning åpner ikke IFRS opp for en delt løsning. Har man først fortolket seg innenfor en standard, må alle relevante regler følges. Når det gjelder henvisninger mellom standarder, er løsningen mer usikker. Vi vil peke på noen forhold i den videre drøftelsen.

### Kontantstrømoppstillingen

Ved å klassifisere elsertifikatene som en fremmed valuta følger det at dette er å anse som kontanter, og det er derfor ikke aktuelt å vurdere kriteriene for kontantekvivalenter. At elsertifikatene ikke kan benyttes som allment betalingsmiddel for foretakets generelle forpliktelser, anses ikke å være diskvalifiserende for klassifisering som kontanter i oppstillingen. Sperrede bankinnskudd som kun kan anvendes til oppgjør av konkret forpliktelse, medtas som kjent (jf. skattetrekkskonto). Videre vil kontanter i land som ikke har konverti-

15 Jf. IAS 7.6.

16 Jf. IAS 21.8.

17 Jf. IAS 32.AG3.

18 Det er verdt å merke seg at når IASB i IFRIC 3 konkluderte med at utslippsrettigheter ikke er finansielle eiendeler, og derfor er immaterielle eiendeler innenfor virkeområdet til IAS 38, så ble det ikke vurdert hvorvidt en utslippsrettighet kunne være kontanter eller en valutaenhet. Se IFRIC 3.BC14. Den franske standardsetter ANC konkluderer også helt uten diskusjon i sitt notat «Proposals for Accounting of GHG Emission Rights - reflecting companies' business models» fra september 2012 i punkt 2.2.1 at utslippsretter ikke er kontanter.

19 no.wikipedia.org/wiki/Fiat-penger.

20 Fiat er latinsk og betyr «la det skje».

21 Jf. IAS 32.11 og IAS 32.AG3.



# Økonomisk styring og kontroll. Punktum.



(KIT) REINO Foto: Monkey Business



Finales programmer tar over der økonomisystemene stopper, og hjelper deg videre med årsregnskap, noteopplysninger, ligningsoppgaver, skatteberegning, avstemming, dokumentasjon, analyse- og nøkkeltallrapporter, prognoser, grafer, perioderapporter, konsernregnskap, avskrivninger, driftsmiddeloversikt, aksjeoversikt, kontantstrømpoppstilling m.m. I tillegg valideres dataene automatisk mens du arbeider, slik at feilføringer avsløres umiddelbart. Gratis demoversjoner finner du hos [www.finale.no](http://www.finale.no).



bel valuta også medtas (men med noteopplysning). Elsertifikatene er i så måte langt mer likvide. I forhold til kontantekvivalenter vil de også være like likvide. Vi kan derfor ikke se noen grunn til at elsertifikatene ikke skal presenteres som kontanter i kontantstrøppstillingen.

Elsertifikatene skal som kontantstrømmer i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta på transaksjonstidspunktet. Videre skal verdiendring på elsertifikatene som er i behold gjennom perioden, presenteres som endring i kontantbeholdningen.

## Presentasjon i balansen

Det følger av diskusjonen ovenfor at når elsertifikatene anses som fremmed valuta, skal de presenteres innenfor linjen «Kontanter og kontantekvivalenter» i balansen. Det vil være behov for å spesifisere beholdningen i note dersom elsertifikatene er en vesentlig del av balansen.

## En historie til refleksjon

Det var en gang en fyrste som ville bygge bedre veier. Av sin far hadde han lært at da måtte han kommandere ut de nødvendige arbeidsfolkene, og la dem jobbe under slavedrivere. Denne fyrsten gikk imidlertid sine egne veier. Fyrsten fikk en idé og lot smedene lage små metallobjekter med fyrstens segl på. Han kalte dem for grøser. Så kunngjorde fyrsten at alle som reiste inn og ut av byen måtte levere en grøser for å kunne passere. Det ble stor oppstandelse, og folket spurte hva de skulle gjøre for å få tak i disse grøserne. Svaret var at de måtte være med på veibyggingen; én grøser for én times arbeid. Snart var folk i gang med å bygge vei, også de som ikke reiste så mye. Men siden mange reiste av og til ble grøserne et greit byttemiddel for mat og klær. Etter hvert fikk fyrsten i nabobyen høre om dette og ønsket å gjøre det samme. De to fyrstene ble enige om at grøserne kunne brukes begge steder. Snart var det veier i alle retninger, og ryktet sier at handelen og velstanden økte og alle levde lykkelig til sine dagers ende. Snipp, snapp, snute...

## Elsertifikater og sikringsbokføring

Ved klassifisering som fremmed valuta vil elsertifikatene kunne bli utpekt som sikringsinstrument for fremtidige kontantstrømmer i form av elsertifikater<sup>22</sup>. En beholdning av elsertifikater kan således brukes som et sikringsinstrument for fremtidige krav om annullering. Likeledes vil posisjoner<sup>23</sup> i derivater på elsertifikater (for eksempel forwardkontrakter) kunne benyttes som sikringsinstrumenter. Dette vil medføre at man unngår volatilitet i resultatregnskapet som følge av elsertifikatbeholdninger eller -forpliktelser. Verdiendringen vil derimot påvirke utvidet resultat (OCI) og egenkapitalen.

## Særlige spørsmål for de ulike aktørene

Ved gjennomgangen av særlige spørsmål for de ulike aktørene vil vi besvare spørsmålene både ut fra vurderingen om at elsertifikatene er valuta og ut fra en alternativ vurdering om at elsertifikatene ikke er valuta.

## Kraftprodusenter (elsertifikatberettigede)

En kraftprodusent får utstedt ett elsertifikat for hver MWh med godkjent fornybar elektrisitet som produseres. Retten gjelder en periode på 15 år fra anlegget er igangsatt<sup>24</sup>.

## Støtte fra offentlige myndigheter?

Mye taler for at vilkårene i standarden om regnskapsføring av offentlige tilskudd (IAS 20 *Regnskapsføring av offentlige tilskudd og opplysninger om offentlig støtte*) er oppfylt, da det her er snakk om «støtte fra offentlige myndigheter i form av overføringer av ressurser til et foretak som motytelse for tidligere eller fremtidig oppfyllelse av visse vilkår som gjelder foretakets driftsaktiviteter»<sup>25</sup>. Elsertifikatens verdi representerer støtten som gis. Kraftprodusenten kan selv velge når elsertifikatene, ut over de som benyttes til å dekke egen forpliktelse til å levere elsertifikater som følge av eget forbruk, skal realiseres via salg til en annen aktør<sup>26</sup>. IAS 20 omhandler når tilskuddet skal resultat- og balanseføres og dernest hvordan resultatvirkningen av tilskuddet skal behandles. I det følgende går vi nærmere inn på disse problemstillingene.

22 Jf. IAS 39.72.

23 Dog ikke netto skrevne opsjoner jf. IAS 39.72 og IAS 39.AG94.

24 For behandling av elsertifikater som erverves på annen måte enn ved tildeling i fra staten, se beskrivelsen under overskriftene elsertifikatpliktige og øvrige nedenfor.

25 Jf. IAS 20.3.

26 Kraftprodusenter vil kunne selge elsertifikatene sine spot eller ved å inngå forwardkontrakter. For en nærmere beskrivelse av hvordan disse kontraktene skal behandles, henvises til artikkelens drøftelse for elsertifikatpliktige.

## Tidspunkt for balanseføring av elsertifikater

Det fremgår av IAS 20.7 at tilskuddet skal regnskapsføres fra det tidspunktet hvor det er rimelig sikkerhet for at de underliggende vilkårene for tilskuddet er oppfylt. En naturlig tolkning er at betingelsene for å motta elsertifikatene er gjennomført produksjon av kvalifisert fornybar elektrisitet. I tidsperioden fra gjennomført produksjon til faktisk mottak av elsertifikatet regnskapsføres opptjente ikke mottatte elsertifikater som en fordring på staten. Ved faktisk tilskrivning på kontoen for elsertifikater hos Statnett gjøres denne fordringen opp og erstattes med elsertifikatene.

En alternativ tolkning er at, for anlegg med lave variable driftskostnader og lav teknisk risiko vil det faktum at anlegget er blitt godkjent og forventes å ha en fremtidig normal produksjon være tilstrekkelig for å oppfylle vilkåret i IAS 20 om rimelig sikkerhet. Hensikten med ordningen er å stimulere til investering i ny fornybar kapasitet, ikke å dekke løpende kostnader ved en særskilt driftsform. Over 15 år vil forventet totalproduksjon kunne estimeres med høy grad av sikkerhet. Godkjenning av anlegget som sådan er en kritisk hendelse, mens løpende godkjenning av innrapporterte volumer bør kunne anses som formaliteter. Det er altså flere forhold som peker i retning av en slik løsning. Vi er likevel skeptiske til en slik fortolkning da faktisk elektrisitetsproduksjon er en avgjørende betingelse for å få tildelt elsertifikatene, og ved en streng fortolkning av hva som er «rimelig sikkerhet», finner vi ikke å kunne anbefale den.

## Første gangs måling av elsertifikater

Når elsertifikatene klassifiseres som fremmed valuta, skjer målingen til virkelig verdi over resultatet. Dersom elsertifikatene klassifiseres som immaterielle eiendeler, vil måleproblematikken være regulert i IAS 20.23. Her fremgår det at offentlig tilskudd i form av en ikke-monetær eiendel kan måles enten til virkelig verdi eller nominell verdi ved første gangs balanseføring. I praksis innebærer dette at elsertifikatene enten regnskapsføres til nominell verdi på kroner null eller til virkelig verdi som er lik markedsprisen på opptjenings-tidspunktet. Regnskapsføres tilskuddet til nominell verdi, innebærer dette at det ikke reflekteres i balansen, og resultatet til kraftprodusenten vil først vise en inntekt når elsertifikatene realiseres.

Måling av fordring i perioden fra opptjent tilskudd til elsertifikatene er mottatt bør etter vårt syn gjenspeile målingen av underliggende elsertifikater. Løsningen er dog ikke opplagt, men svært praktisk.

## Investerings- eller driftstilskudd?

Når tilskuddet måles til virkelig verdi<sup>27</sup>, skal dette på en systematisk måte resultatføres over de regnskapsperiodene som utgiftene som tilskuddet er ment å kompensere for kostnadsføres<sup>28</sup>. I realiteten blir dette et spørsmål om produsenten står overfor et investerings- eller driftstilskudd. Vi er av den oppfatning at dette skillet vil være avhengig av hvilken type produksjon det er snakk om.

Produksjon av elektrisitet fra vannkraft og vindkraft har svært lave variable driftskostnader. Investeringskostnadene er for slik produksjon den vesentligste kostnaden og det er derfor mest naturlig å se på tilskudd til slik produksjon som investeringstilskudd.

For produsenter av elektrisitet fra bioenergi vil kostnadsbasen være mer sammensatt, med relativt høye kostnader til kjøp av energibærere. Vi mener at en klassifisering av tilskudd til slik produksjon som et driftstilskudd ofte på en bedre måte vil reflektere de underliggende realitetene. Levetiden for slike anlegg er trolig betydelig kortere, slik at valget dessuten er av mindre betydning for periodisering.

Når det gjelder presentasjon i henholdsvis balanse og resultat, foreligger det valgmuligheter. For investeringstilskudd vil produsenten kunne velge å føre tilskuddet som «uopptjent inntekt» i balansen med tilhørende periodisering i takt med avskrivningene, eller mot det tilhørende driftsmidlet<sup>29</sup>. Periodiseringen og presentasjonen i resultatet blir uansett den samme (lavere avskrivningskostnad). Ved klassifisering som driftstilskudd kan resultateffekten enten presenteres som en kreditpost på egen linje i resultatet, eller som en reduksjon av tilhørende kostnad<sup>30</sup>. Det blir dermed en vesentlig forskjellig periodisering avhengig av om tilskuddet er et investerings- eller driftstilskudd som vil resultatføres i takt med avskrivninger som i kraftbransjen ofte

kan være over svært lang tid, eller et driftstilskudd som vil resultatføres i samsvar med den produksjonen som støttes over 15 år.

## Etterfølgende måling av mottatte elsertifikater

Dersom kraftprodusenten klassifiserer elsertifikatene som valuta, er etterfølgende måling til balansedagens kurs. Etterfølgende måling ved alternativ klassifisering som varelager eller immateriell eiendel drøftes nedenfor.

## Alternativ klassifisering som varelager

For produsenter er en alternativ fortolkning at elsertifikatene representerer beholdninger som skal regnskapsføres i henhold til IAS 2, idet elsertifikatene holdes for salg som en del av den ordinære virksomheten. Målingen skjer da løpende til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost utledes av IAS 20, og er dermed enten virkelig verdi ved første gangs balanseføring eller nominell verdi (null). Det synes lite aktuelt å identifisere en andel av (mer)produksjonskostnadene for kraften som anskaffelseskost for elsertifikatene slik IAS 2.10 kan leses, men dette kan neppe helt utelukkes. Netto realisasjonsverdi vil være markedspris på balansedagen fratrukket estimerte transaksjonskostnader, eventuelt pris i inngåtte salgskontrakter<sup>31</sup>. Vurderingen av laveste verdiprinsipp bør skje samlet, da dette anses mest hensiktsmessig. Ved salg av elsertifikatene genereres salgsinntekter. Varekostnaden resultatføres basert på FIFO-prinsippet eller veid gjennomsnitt<sup>32</sup>.

Den elsertifikatberettigede kan ved å velge som prinsipp å balanseføre mottatte elsertifikater til nominelt beløp (null), oppnå at hele resultatvirkningen av elsertifikatene vises som økte salgsinntekter. Dette kan isolert sett tale for et slikt valg, idet dette for mange vil stemme med måten ordningen er kommunisert på. Ulempen er selvsagt at det ikke vises noen resultatvirkning før ved gjennomførte salg, og det må kunne hevdes at modellen derfor gir et svært dårlig bilde av underliggende inntjening. Vi vil ikke anbefale en slik modell.

## Residual klassifisering som immateriell eiendel innenfor virkeområdet til IAS 38

Elsertifikater innenfor virkeområdet til IAS 38 skal enten vurderes til kostmodellen eller revalueringsmodellen i IAS 38. Revalueringsmodellen fordrer at det foreligger et aktivt marked for elsertifikatene. Vi vurderer at elsertifikater er blant de fåtallige immaterielle eiendelene hvor et aktivt marked kan dokumenteres.

## Resultatføring ved realisasjon av mottatte elsertifikater

Ved salg av elsertifikater behandlet som betalingsmidler, blir det i prinsippet ingen resultatføring, da dette kun representerer en veksling mellom ulike valutaer hvor verdiendringen på den fremmede valutaen allerede er resultatført i driftsposten andre gevinster eller tap.

Ved salg av elsertifikater presentert som varelager vil salget vises som omsetning og presenteres brutto.

Ved salg av elsertifikater presentert som immateriell eiendel innenfor virkeområdet til IAS 38, vil salget vises som netto gevinst. Dersom revalueringsmodellen er benyttet, vil akkumulert revaluering ikke presenteres i resultatet ved salg.

## Oppsummering av alternative tolkninger for elsertifikatberettigede

I figurene på neste side har vi sammenfattet de regnskapsmessige konsekvensene av de alternative tolkningene under IFRS. Figur 2 viser konsekvensene ved en tolkning som valuta. I figur 3 er alternative tolkninger som varelager og immateriell eiendel illustrert (se neste side).

## Kraftleverandører/Kraftbrukere (elsertifikatpliktige)

Problemstillingene er prinsipielt like for enheter som skal levere fra seg elsertifikater som følge av leveranser av elektrisk kraft til sluttbrukere og for enheter som skal levere fra seg elsertifikater som følge av eget kraftforbruk. Den videre drøftelsen bruker derfor samlebetegnelsen elsertifikatpliktige.

27 Enten fordi elsertifikatet sees på som fremmed valuta eller fordi enheten vurderer offentlig tilskudd i form av en ikke-monetær eiendel til virkelig verdi.

28 Jf. IAS 20.12 og IAS 20.16.

29 Jf. IAS 20.24.

30 Jf. IAS 20.29.

31 Jf. IAS 2.31.

32 Jf. IAS 2.25. Hvert enkelt sertifikat har et unikt identifikasjonsnummer og kan således følges, men alle elsertifikatene er ombyttbare.



Figur 2: Elsertifikatberettigede – elsertifikater som valuta

Mottak av elsertifikater	
Eiendel	
Første gangs balanseføring	Tilskuddet balanseføres til virkelig verdi i takt med produksjonen. I tidsperioden fra gjennomført produksjon til faktisk mottak av elsertifikatet regnskapsføres opptjente ikke-mottatte elsertifikater som en fordring på staten. Ved faktisk tilskrivning på kontoen for elsertifikater hos Statnett gjøres denne fordringen opp og erstattes med elsertifikatene.
Etterfølgende måling	Tilhørende inntekt periodiseres for bioenergi (driftstilskudd) direkte i resultatet i takt med produksjonen. For vannkraft (investeringstilskudd) vil inntekten enten føres (1) mot driftsmidlet som et investeringstilskudd og inntektsføres i takt med avskrivningene, (2) som en «uopptjent inntekt» i balansen med tilhørende periodisering i takt med avskrivningene  Ved etterfølgende måling vil elsertifikatene bli målt til virkelig verdi.

Figur 3: Elsertifikatberettigede – elsertifikater som varelager/immateriell eiendel

Mottak av sertifikater	
Eiendel	
Første gangs balanseføring	Tilskuddet balanseføres i takt med produksjonen enten til nominell verdi eller virkelig verdi. Under virkelig verdi bør måling av fordringen i perioden fra opptjent tilskudd til elsertifikatene er mottatt gjenspeile målingen av underliggende elsertifikater som varelager/immateriell eiendel. På tidspunkt for mottak av elsertifikatene vil de bli klassifisert som et varelager/immateriell eiendel.
Etterfølgende måling	Gitt at virkelig verdi velges, vil tilhørende inntekt periodiseres for Bioenergi (driftstilskudd) direkte i resultatet i takt med produksjonen. For Vannkraft (investeringstilskudd) vil inntekten enten føres (1) mot driftsmidlet som et investeringstilskudd og inntektsføres i takt med avskrivningene, (2) som en «uopptjent inntekt» i balansen med tilhørende periodisering i takt med avskrivningene.  Varelageret eller den immaterielle eiendel måles til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig ved etterfølgende måling (i IAS 38 åpnes det for bruk av verdijustert kost).

Ved bruk av elektrisitet eller leveranser av elektrisitet til kunder vil elsertifikatpliktige pådra seg en forpliktelse til å ha et tilstrekkelig antall elsertifikater registrert på konto hos Statnett for annullering 1. april i påfølgende år. Antallet elsertifikater beregnes som en prosentandel av MWh levert eller forbrukt. Nødvendige elsertifikater kan den elsertifikatpliktige enten skaffe til veie gjennom tildeling eller kjøp i spot- eller forwardmarkedet.

### Forpliktelsen til å innlevere elsertifikater

En elsertifikatpliktig vil være forpliktet til å inneha et tilstrekkelig antall elsertifikater for annullering av det offentlige. Den elsertifikatpliktige har derfor, basert på kraftleveranse eller -forbruk, pådratt seg en forpliktelse som vil medføre oppførelse av økonomiske fordeler i fremtiden. Den

grunnleggende definisjonen på en forpliktelse i rammeverket er derfor oppfylt.

Generelt kan det imidlertid avvises at IAS 12 *Inntektskatt* er relevant, da forpliktelsen som skal gjøres opp overfor det offentlige, er basert på bruk eller salg av elektrisitet og ikke enhetens inntekt eller overskudd<sup>33</sup>.

Det kan reises et spørsmål om den elsertifikatpliktiges forpliktelse til å levere elsertifikater er en finansiell eller en ikke-finansiell forpliktelse. Dersom valutafortolkningen er valgt, følger det at forpliktelsen er en forpliktelse i fremmed valuta. IAS 32 utelukker fra definisjonen av finansielle forpliktelser, og dermed fra virkeområdet til IAS 39, forpliktelser som følger av lov<sup>34</sup>.

33 Jf. IAS 12.1–2 og IAS 12.5.  
34 Jf. IAS 32.AG12.

Konklusjonen blir derfor at forpliktelse til å annullere elsertifikater er en ikke-finansiell forpliktelse og innenfor virkeområdet til IAS 37 *Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler*<sup>35</sup>.

### Regnskapsføring og måling av forpliktelsen under IAS 37

Når det kommer til behandlingen av den ikke-finansielle forpliktelsen, heter det i IAS 37.36 at forpliktelsen skal måles til beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende plikten på balansedagen. Med beste estimat menes «det beløpet et foretak ut fra en rasjonell betraktning ville måtte betale for å gjøre opp plikten på balansedagen»<sup>36</sup>. Det mest nærliggende er å tolke kravet om beste estimat til at forpliktelsen skal måles basert på markedsverdien av antall skyldige elsertifikater på balansedagen<sup>37</sup>. Legges en slik tolkning til grunn, vil verdiendringene resultatføres løpende. Samlet sett vil den elsertifikatpliktige som vurderer elsertifikater som valuta, da få en symmetrisk behandling av spot- og forwardkjøpene på den ene siden av balansen, og forpliktelsen på den andre siden.

I de tilfellene hvor selskapet innehar kjøpte elsertifikater, vil det kunne argumenteres for at forpliktelsen skal gjøres opp med annullering av de elsertifikatene som er anskaffet. Under er slikt resonnerment er det nærliggende å måle forpliktelsen med utgangspunkt i balanseført verdi på elsertifikatene som holdes av foretaket. Dette forutsetter imidlertid at beholdningen er tilstrekkelig til å dekke den løpende forpliktelsen. Er ikke dette tilfellet, vil overskytende forpliktelse måtte måles basert på markedsverdien av skyldige elsertifikater, da det er dette som best reflekterer oppgjørsværdien på denne delen av forpliktelsen. Denne løsningen vil minimere volatiliteten i resultat og balanse for elsertifikatpliktige som ikke vurderer elsertifikater som valuta.

### Erverv av elsertifikater

Elsertifikatpliktige som ikke er elsertifikatberettigede, må erverve elsertifikater for annullering eller betale et gebyr i norske kroner til NVE. Erverv av elsertifikater i spotmarkedet medfører vurderingsproblemer knyttet til beholdningen av elsertifika-

35 IFRIC 3 kom til samme konklusjon for forpliktelser knyttet til utslippsretter.

36 Jf. IAS 37.37.

37 Det må legges til grunn at markedsverdien av skyldige elsertifikater ikke kan settes høyere enn størrelsen på gebyret til NVE ved manglende elsertifikater for annullering.

ter. Vi ser dog først på erverv av elsertifikater i derivatmarkedet.

## Forwardkjøp (derivater på kjøp) av elsertifikater

For handler som gjøres i forwardmarkedet er det mest nærliggende å gå rett på vurderingen av hvorvidt kontraktene er innenfor virkeområdet til IAS 39. Vurderes elsertifikater som valuta, vil en forwardkontrakt på kjøp av valuta være innenfor virkeområdet til IAS 39.

Også om elsertifikatene ikke vurderes som valuta, må IAS 39 vurderes. Det følger av IAS 39.5 at kontrakter hvor det underliggende er et ikke-finansielt objekt som kan gjøres opp netto, skal regnskapsføres som om disse var finansielle instrumenter med mindre det såkalte «eget-bruk-unntaket» kommer til anvendelse. Det blir her en vanlig fortolkning av om forwardkontrakten har netto oppgjør<sup>38</sup> og om eget-bruk-unntaket kommer til anvendelse<sup>39</sup>. Der som forwardkontrakten ikke vurderes å være innenfor virkeområdet til IAS 39, holdes kontrakten utenfor balansen frem til betaling eller frem til kontrakten blir en tapskontrakt etter IAS 37.

## Spotkjøp av elsertifikater

Erverv av elsertifikater i spotmarkedet medfører som nevnt kun vurderings spørsmål knyttet til beholdningen av elsertifikater. Vi viser igjen til drøftelsen innledningsvis under «Regnskapsmessig behandling av elsertifikater» og noen utdypende betraktninger for alternative klassifiseringer nedenfor.

## Alternativ klassifisering som varelager

Den elsertifikatpliktiges anskaffelse av elsertifikater er ikke med formål å selge



*FORNYBAR: EU krever at energi fra fornybare ressurser skal utgjøre 20 prosent av energibruken til elektrisitet, oppvarming, lavkøling og transport innen 2020.*

disse. Innkjøp med formål å annullere har dessuten klare trekk av å være kjøp av oppgjørsvaluta/betalingsmiddel for en avgift som først påløper når et salg har funnet sted eller kraft er konsumert. Det synes derfor vanskelig å se på elsertifikatene som en innsatsfaktor i varesalget/vareproduksjonen<sup>40</sup>. Det må derfor antas at utgiften knyttet til elsertifikater som er kjøpt for å dekke pliktig innlevering ikke skal regnskapsføres i henhold til reglene for varelager.

## Residual klassifisering som immateriell eiendel innenfor virkeområdet til IAS 38

Dersom elsertifikatene ikke vurderes som valuta eller som varelager, vil elsertifikatene finne sin havn i IAS 38, ikke fordi de synes å høre hjemme her, men fordi IAS 38 vil virke som residual klassifiseringsmulighet for immaterielle eiendeler.

For en elsertifikatpliktig kan det argumenteres for at et elsertifikat gir en rett til å konsumere eller selge en viss mengde elektrisitet og derfor ligner på lisenser, kvoter og lignende som er gitt av offentlig myndighet. Vi er ikke enige i dette, da mangel på elsertifikater ikke på noen måte hindrer en elsertifikatpliktig i å selge eller konsumere elektrisitet.

For den elsertifikatpliktige kan det argumenteres for at et elsertifikat i økonomiske termer en forskuddsbetalt offentlig avgift. I regnskapsmessig sammenheng kan imidlertid ikke en forskuddsbetaling regnskapsføres som sådan når ikke den endelige mottakeren har mottatt beløpet, slik at heller ikke som forskuddsbetaling er IAS 38 en naturlig havn.

Bruk av IAS 38 vil derfor følge som en restløsning dersom elsertifikater ikke vurderes som valuta.

## Oppsummering av alternative tolkninger for elsertifikatpliktige

I figurene på neste side har vi sammenfattet de regnskapsmessige konsekvensene av de alternative tolkningene under IFRS. På tilsvarende måte som for elsertifikatberettigede viser vi i figur 4 konsekvensene ved en tolkning som valuta. I figur 5 er alternative tolkninger som varelager og immateriell eiendel illustrert.

38 Jf. IAS 39.6.

39 Jf. IAS 39.6(b) og (c).

40 Jf. IAS 2.6(c).



# Behov for hjelp?

Ring oss 23 23 91 91.

## BJØRGFJELL

www.bjorgfjell.no

OSLO - DRAMMEN - TRONDHEIM - FREDRIKSTAD

Bemanning

25 år

SPESIALISTEN INNEN ØKONOMI, REGNSKAP, KONTOR OG ADMINISTRASJON.



Figur 4: Elsertifikatpliktige – elsertifikater som valuta

		Kjøp av elsertifikater		Leveranse/Bruk av elektrisitet
		Spotkjøp	Forwardkjøp	Annuleringsforpliktelse
Første gangs balanseføring		Kontraktene måles til virkelig verdi over resultatet (IAS 21 og IAS 39)	Kontraktene måles til virkelig verdi over resultatet (IAS 21 og IAS 39)	Forpliktelsen måles til virkelig verdi over resultatet (IAS 21 og IAS 37)
Etterfølgende måling				

Figur 5: Elsertifikatpliktige – elsertifikater som varelager/immateriell eiendel

		Kjøp av elsertifikater		Leveranse/Bruk av elektrisitet
		Spotkjøp	Forwardkjøp	Annuleringsforpliktelse
Første gangs balanseføring		Balanseføres til anskaffelseskost (IAS 2 eller IAS 38)	Avsetning for eventuelle tapskontrakter dersom eget-bruk-unnøttaket er oppfylt. Ellers til virkelig verdi.	Følgende behandling er mulig: (a) Forpliktelsen måles basert på markedsverdien av antall skyldige elsertifikater på balansedagen eller (b) den andelen av forpliktelsen som dekkes av kjøpte sertifikater måles til anskaffelseskostnaden til sertifikatene, mens resterende forpliktelse måles til virkelig verdi
Etterfølgende måling		Laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi (IAS 2 eller IAS 38). Verdijjustert kost kan benyttes for immaterielle eiendeler.		

## Tradere/Meglere (øvrige aktører)

Øvrige aktører er ikke omfattet av ordningen med elsertifikater, og de vil derfor ikke ha problematikk knyttet til mottatte elsertifikater (IAS 20) eller annulleringsforpliktelser (IAS 37). Selv om enhver vil kunne inneha elsertifikater, legger vi til grunn at øvrige aktører stort sett vil bestå av aktører som typisk vil beskrives som tradere eller meglere.

Tradere/meglere har en forretningsmodell som er innrettet mot å foreta arbitrasjehandling og også spekulative handlinger for å tjene penger på forventet markedsutvikling. Handlene vil gjøres både i spot- og derivatmarkedet. Det reises ingen ytterligere utfordringer rundt definisjoner og virkeområder, og det henvises derfor til drøftelsene som er foretatt for produsenter og leverandører.

## Beholdning av elsertifikater og kontrakter på slike

Tradere/meglere vil behandle posisjoner i elsertifikater til virkelig verdi enten som følge av at elsertifikatene vurderes som valuta, eller dersom elsertifikatene ikke vurderes som valuta, som følge av trader-unnøttaket i IAS 2 for beholdninger av elsertifikater og som følge av krav til bruk av IAS 39 for forward- eller derivatposisjoner. For spotkjøp betyr dette at elsertifikatene skal måles til transaksjonskurs ved første gangs balanseføring. Ved etterfølgende måling skal elsertifikatene måles basert på markedsverdien på balansedagen.

Derivatkontraktene måles til virkelig verdi over resultatet i samsvar med IAS 39<sup>41</sup>. En

<sup>41</sup> Enten fordi underliggende er valuta eller fordi det følger av forretningsmodellen til tradere/meglere at de vil ha en praksis å inngå motsvarende posisjoner eller å ta leveranse for å oppnå arbitrasjeginnst. jf. IAS 39.6(b)-(c).

slik måling vil på en god måte reflektere substansen i disse aktørenes forretningsmodell.

Tradere/meglere vil presentere resultater fra elsertifikater og derivater på slike netto i resultatoppstillingen.

## Regnskapsmessig behandling av elsertifikater under GRS

Oppsummeringen er strukturert på samme måte som drøftelsen under IFRS. Vi ser først på relevante aspekter ved elsertifikater som eiendel. Deretter ser vi nærmere på problemstillinger som er mer eller mindre unike for de ulike aktører som berøres av ordningen, herunder offentlig tilskudd og handelsaktivitet.

I likhet med under IFRS finnes det under GRS ingen spesifikke uttalelser eller regnskapsstandarder som regulerer regnskapsmessig behandling av elsertifikater. Løsningene vil derfor måtte utledes fra de grunnleggende regnskapsprinsippene og vurderingsreglene i regnskapsloven<sup>42</sup>, samt relevante regnskapsstandarder som utdyper god regnskapspraksis.

Beskrivelsen av hva som er valuta, er magrere i GRS enn det vi fant i IFRS. Dette kan gjøre valutavurderingen noe vaskeligere under GRS. Vi ser dog ingen klare holdepunkter for ikke å kunne videreføre de prinsipielle drøftelsene og anbefalingene under IFRS ovenfor, da definisjonene og begrepsapparatet i regnskapsstandardene fra NRS (for det formål å definere elsertifikater) i hovedsak er i samsvar med prinsippene som ligger til grunn for IFRS-standardene. I det følgende vil det derfor kun bli gitt en summarisk beskrivelse av hovedforskjellene mellom de to regnskapsregimene. For å muliggjøre en kritisk vurdering av de ulike alternativene også under GRS, har vi imidlertid gitt den interesserte leser relevante referanser og vurderingsmomenter.

## Er elsertifikater beholdninger (varelager) eller immaterielle eiendeler?

Definisjonene og begrepsapparatet i NRS 19 *Immaterielle eiendeler* punkt 2 og NRS 1 *Varer* punkt 1 er i hovedsak i samsvar med IFRS-standardene. Under førstnevnte standard er imidlertid immaterielle eiendeler holdt som varelager ikke unntatt fra virkeområdet. Under NRS 1 finnes det heller ikke noen unntaksregel for varelager holdt av tradere/meglere.

<sup>42</sup> Alle paragrafhenvisninger er til regnskapsloven.

Ved en tolkning som immateriell eiendel åpner ikke paragraf 5–3 og NRS 19 for å benytte verdjustert kost ved etterfølgende måling av elsertifikatene. Ved tolkning som varelager vil paragraf 5–2 og NRS 1 bli gjeldende. Dette innebærer at elsertifikatene skal balanseføres til anskaffelseskost ved første gangs balanseføring, og ved etterfølgende måling til laveste verdi av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Dette er parallelt med behandlingen under IFRS.

## Er elsertifikater valuta?

Definisjonene og begrepsapparatet i NRS (F) Kontantstrømoppstilling punkt 2.2 og NRS 20 *Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta* punkt 11 er, for det formål å vurdere behandlingen av et elsertifikat, i hovedsak i samsvar med IFRS-standardene.

I NRS 18 *Finansielle eiendeler og forpliktelser* punkt 4 er finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser ikke inngående definert. Det er kun gitt relevante eksempler på et utvalg aktuelle instrumenter. Det er heller ikke gitt noen direkte veiledning når det kommer til behandling av ikke-finansielle kontrakter utenfor sikringsforhold. Da kontanter og bankinnskudd er oppgitt som eksempler på en finansiell eiendel, er vi av den oppfatning at NRS 18 ikke utelukker at et elsertifikat kan anses som en valuta (finansiell eiendel) også under GRS.

Drøftelsen ovenfor indikerer at et elsertifikat kan anses som en pengepost. Under en slik tolkning følger det av paragraf 5–9 og NRS 20 punkt 15 at eiendelen skal vurderes basert på kursen på balansedagen, dvs. i prinsippet til virkelig verdi over resultatet.

## Særlige spørsmål for de ulike aktørene

I det følgende redegjør vi for hovedforskjellene mellom IFRS og GRS når det kommer til de særlige spørsmålene som reises for de ulike aktørene i ordningen.

### Kraftprodusenter (elsertifikatberettigede)

#### *Behandling av offentlige tilskudd*

Når elsertifikatene klassifiseres som fremmed valuta, skjer målingen til virkelig verdi over resultatet både ved første gangs balanseføring og etterfølgende måling. Ved en tolkning som immateriell eiendel eller varelager følger det av transaksjonsprinsippet og NRS 4 *Offentlige tilskudd* at elsertifikatene skal regnskapsføres til verdien av elsertifikatene på transaksjonstidspunktet<sup>43</sup>. Det er således ikke mulig å benytte nominell verdi slik det åpnes for under IFRS. Når det gjelder periodiseringen av inntektene fra elsertifikatene, er denne parallell med behandlingen under IFRS<sup>44</sup>. Etterfølgende måling vil avhenge av hvilken standard som enheten mener styrer målingen (NRS 1 eller NRS 19).

### Kraftleverandører/Kraftbrukere (elsertifikatpliktige)

#### *Behandling av annulleringsforpliktelse*

Annulleringsforpliktelsen som pådras i takt med kraftleveransen til kunden, skal i henhold til paragraf 5–13 vurderes analogt med omløpsmidler, dvs. enten etter det såkalte høyeste verdis prinsipp eller virkelig verdi.

Vurderes et elsertifikat som valuta, vil det identifiseres en strukturell forskjell mellom GRS og IFRS, da GRS ikke ekskluderer forpliktelser som stammer fra lov fra begrepet finansielle forpliktelser. Da for-

pliktelser til å levere elsertifikater under tolkningen som valuta er å anse som en pengepost, skal forpliktelsen etter paragraf 5–9 og NRS 20 punkt 15 vurderes basert på kursen på balansedagen, dvs. til virkelig verdi over resultatet. Regnskapsmessig behandling er derfor parallell med behandlingen under IFRS.

Under alternativ tolkning som ikke-finansiell forpliktelse vil den regnskapsmessige behandlingen som er gjort rede for under IFRS også kunne legges til grunn under GRS. Dette som en følge av at NRS 13 *Usikre forpliktelser og betingede eiendeler* i hovedsak er bygget opp på de samme prinsippene som standarden IAS 37.

#### *Kontrakter (derivater) på elsertifikater*

I de tilfeller hvor tolkningen som valuta legges til grunn, vil derivatkontrakter på elsertifikater vurderes til virkelig verdi over resultatet, da vi vil stå ovenfor en kontrakt på valuta<sup>45</sup>.

I de tilfeller hvor tolkningen som valuta ikke legges til grunn, vil kontraktene behandles etter laveste verdis prinsipp. Skulle det imidlertid i fremtiden bli slik at NASDAQ OMX<sup>46</sup> tilbyr forwardkontrakter på kjøp og salg av elsertifikater, skal forwardkontraktene måles til virkelig verdi dersom resterende vilkår i paragraf 5–8 er oppfylt. For de elsertifikatpliktige innebærer dette i hovedsak en vurdering av om kriteriet «handelsportefølje» er oppfylt i paragraf 5–8.

### Tradere/Meglere (øvrige aktører)

Vi er av den oppfatning at IFRS-løsningsene kan legges til grunn for tradere/meg-

<sup>43</sup> Jf. NRS 4 punkt 2.2.

<sup>44</sup> Jf. NRS 4 punkt 2.3 og 2.4.

<sup>45</sup> Jf. NRS 18 punkt 12.

<sup>46</sup> Eller annen Børs, autorisert markeds plass eller tilsvarende regulert marked i utlandet jf. paragraf 5–8 1. ledd nr 4.

**Fri frakt**

## Frankeringspatroner med 50–70 % rabatt

Vi leverer kompatible patroner til alle typer frankeringsmaskiner.  
Patronene er produsert i USA og leveres med 100 % fornøydgaranti.

For mer informasjon: [www.postpatron.no](http://www.postpatron.no)

post@postpatron.no \* Tlf. 47 96 56 25 \* Faks 70 30 01 86



lere under GRS når tolkningen av elsertifikater som valuta legges til grunn. Kort oppsummert betyr dette at både spotkjøp og forwardkontrakter skal vurderes til virkelig verdi.

Som nevnt ovenfor foreligger det ikke noen unntaksregel for varelager holdt av tradere/meglere under NRS 1. Under GRS vil derfor både beholdning av elsertifikater og kontrakter på elsertifikater behandles etter laveste verdis prinsipp. Skulle det

i fremtiden bli slik at NASDAQ OMX tilbyr handel i forwardkontrakter, skal disse måles til virkelig verdi. (Det følger av den underliggende forretningsmodellen at kravet til «handelsportefølje» i paragraf 5–8 vil være oppfylt.)

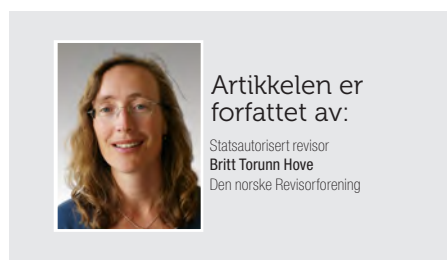
## Avslutning

Som det fremgår av drøftelsene ovenfor har vi løpende gjort rede for ulike alternative tolkninger. Disse kan i hovedsak sammenfattes som to prinsipielle tolkninger. Den

ene kan benevnes «virkelig-verdi-argumentet» da vi her argumenterer for at et elsertifikat er å anse som en valuta som skal måles til virkelig verdi. Det andre kan best beskrives som «kost-argumentet», da et elsertifikat under dette alternativet blir vurdert å være et varelager eller en immateriell eiendel som skal vurderes til anskaffelseskost. Vi mener at måling til virkelig verdi basert på et valutaresonnement er en kvalitativt god løsning i samsvar med IFRS og GRS.

# Oppdatering av norske regnskapsstandarder 2012

I 2012 er to foreløpige standarder omgjort til endelige standarder, det er foretatt endringer i en endelig standard, det er utgitt to nye høringsutkast samt at det er gjort endringer i to veiledninger.



Nedenfor omtales årets endringer i de norske regnskapsstandardene. I tillegg omtales kort den endringen i strategi som NRS vedtok i 2012. De oppdaterte regnskapsstandardene, strateginotatet til NRS og statusrapporten til RSS er gratis tilgjengelige på: [www.regnskapsstiftelsen.no](http://www.regnskapsstiftelsen.no).

## Nye og endrede endelige regnskapsstandarder

### NRS 19 Immaterielle eiendeler

NRS(F) *Immaterielle eiendeler* er omgjort til endelig standard, etter at det er gjort mindre endringer etter høring i 2012. Følgende endringer med materielt innhold er foretatt:

- Regnskapsloven § 5–6 gir adgang til å kostnadsføre utgifter til forskning og utvikling selv om kriteriene for balanseføring er oppfylt. Anbefalingen i tidligere standard om at kostnadsføring etter § 5–6 ikke burde benyttes, er fjernet. § 5–6 er en forenkling/adgang som kan benyttes av alle regnskapspliktige. Som en konsekvens av dette er avsnittet 2.2.2

*Balanseføring eller kostnadsføring* omformulert. Dersom et foretak har valgt kostnadsføring i samsvar med § 5–6, krever ikke standarden at foretaket vurderer om kriteriene for balanseføring er oppfylt.

- Om en utgift tilfredsstillers definisjonene til innregning som immateriell eiendel, er et vurderings spørsmål. I tilknytning til dette presiseres det i punkt 2.2.4 *Tilbakeføring av tidligere kostnadsførte utgifter*: «Utgifter som er kostnadsført før dette tidspunktet, kan ikke balanseføres på et senere tidspunkt. Begrunnelsen er at kriteriene ikke var tilfredsstillende da utgiftene ble pådratt.»
- Innregning av låneutgifter ved lang tilvirkningstid er tilpasset regnskapslovens unntak gjennom § 5–4. Det heter nå i punkt 2.3.3.: «Låneutgifter inngår i anskaffelseskost. Etter regnskapsloven § 5–4 tredje ledd er det likevel adgang til å kostnadsføre låneutgifter.»
- Siste setning i avsnitt 3.2. er oppdatert som følge av lovendring i regnskapsloven § 7–14. Notekravet lyder nå: «Vesentlige pågående forsknings- og utviklingsaktiviteter beskrives i note til årsregnskapet.»

Punkt 3. *Standard* er endret tilsvarende.

Standarden gjelder for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt.

### NRS 20 Transaksjoner og regnskap i utenlandsk valuta

Den foreløpige standarden som trådte i kraft med virkning for regnskapsår som startet 1. januar 2011 eller senere, er omgjort til endelig standard med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere. Det er ikke foretatt endringer ved omgjøringen.

### NRS 6 Pensjonskostnader

Etter høring i 2012, er det foretatt enkelte endringer i NRS 6 *Pensjonskostnader*. Bakgrunnen for endringene er endringer i IAS 19 *Ytelser til ansatte* med regnskapsmessig virkning fra

1.1.2013. Det er foretatt to hovedendringer i standarden:

- Det åpnes for å skifte tilbake til de ordinære reglene i NRS 6, etter at den regnskapspliktige tidligere har benyttet IAS 19 *Ytelser til ansatte* eller US GAAP via NRS 6.
- For planendringer med tilbakevirkende kraft, som er betinget av fremtidige ansatte, er den regnskapspliktige gitt et valg for regnskapsmessig behandling av virkningen av planendringen. Det nye alternativet innebærer resultatføring på planendringstidspunktet, og er en tilpasning til IAS 19 *Ytelser til ansatte*.